

Javaslatok a hatályos vadászati törvény vadkár részének módosításához. --- 2012. szeptember

A készülő vadászati törvény és annak végrehajtási rendeletében szabályozott témakörök közül szeretnénk néhány gondolatébresztő sorral a vadkárral foglalkozni. Segíteni és talán még jobban ösztönözni a tisztelt vadászat, vadászat iránt elkötelezett olvasót, valamint általuk a még szélesebb társadalmat, hogy most nem csak beszélhetünk hanem tehetünk is azért, hogy a vadkár és annak problémáit az érintett felek között enyhítsük vagy talán teljes mértékben meg is oldódjunk. Mindenkinek van és kell is véleményének lenni, de ha azokat nem mondjuk el és széles körben nem vitatjuk meg csak magunkat hibáztathatjuk. Kérek mindenkit hogy vegye a fáradságot és mondja el a javaslatát, mely a vadkár témában javító szándékkal a probléma ésszerű megoldására mutat rá a Vtv. módosításának előkészítése során. Erre hívja fel a figyelmet és kéri az olvasót az augusztus 1. napjától induló www.borsodivadasz.hu internetes portál is. A felvetett módosító javaslatok közül a vadkárral érintett pontokkal és néhány hozzá kapcsolódó gondolattal szeretnénk foglalkozni a teljesség igénye nélkül.

„A Vtv. 8. § (2) bekezdése rögzíti, mely területek nem minősülnek vadászterületnek és ezért annak megállapításánál figyelmen kívül hagyandók. Kérdés, hogy elegendő-e a meglévő szabályozás, vagy indokolt annak bővítése?”

Ezen témakörhöz kapcsolódóan sajnos gyakran találkozunk a vadkár bekövetkeztével olyan esetekben is amelynek helye kerítés nélküli belterületi zártkert. Természetesen a belterület nem a vadászterület része, és így a vadkár sem elhárítható mégis a problémát kezelni szükséges mert ellentéteket szül és gondot okoz a későbbi együttműködés során.

„A jelenlegi szabályozás szerint (Vtv. 31. § (1) bekezdés) vadászterületen vadgazdálkodási, vadászati létesítmény a föld használójának előzetes hozzájárulásával létesíthető. Tekintettel arra, hogy e létesítmények a vadkár megelőzésében és csökkentésében szerepet játszanak, felmerül, hogy ha a föld használója e létesítéshez nem járul hozzá, úgy egy esetleg bekövetkezett vadkár kinek a terhére róható fel?”

A felvetett probléma megoldása jogos, annak ellenére hogy ha ennek a ténye bizonyítható akkor az esetleges kármegállapítás során a károsult terhére róható fel, valamint a kármegosztás során a termelőre jutó részt növekszik. Ennek ellenére természetesen a kár megelőzése még mindig a vadászatra jogosultat terheli, ha szeretne is védekezni de nem tud.

Ebben az esetben nemcsak a vadgazdálkodási berendezés kihelyezése hanem a tábla mérete és szegélyezése is fontos szempont. Hiába engedi a tábla szélére a föld tulajdonosa a magaslest kihelyezni ha az közvetlenül „hozzá van vetve” az erdő, vagy gázsor szélére. Ennek szabályozása szükséges pl.: napraforgó és kukorica vetések során alacsonyabb magasságú növénykultúra mint „szegőkultúra” vetése mely lehetőséget biztosítana a vadkárelhárításra.

Nagy probléma a vadkár megelőzésében ha egy adott kultúra táblamérete több tíz, netalán több száz hektár melyet lássunk be képtelenség megőrizni úgy hogy vadászati, vagy vad által okozott kár ne keletkezzen. Ezen esetekben a termelő kötelezése az esetleges nyiladékok kialakítására, valamint a vegyes kultúrák alkalmazása nagy táblaméret során megközelíthetőségi feltételekkel biztosítása lenne indokolt.

„A Vtv. 39. § értelmében – csak helyeselhetően – a vadászati hatóság meghatározott okokból a vadászterület egyes részeit vadászati kíméleti területnek minősítheti, melyeken a tilalom feloldásáig tilos vadászni. Célszerű lenne rögzíteni, hogy az ilyen területen mindaddig, amíg a tilalom fennáll, vadkár nem érvényesíthető a jogosulttal szemben. Ki, és miből fizesse a kárt?”

- Ezen pont az mely során alkalmazni kellene valamilyen biztosítási rendszert, kötelező felelősség biztosítás elve alapján, melynek mértékét terület méretéhez vadfajhoz és egyedszámhoz kellene rögzíteni, bár már az elején felvetődhetett volna az a gondolat, mellyel szándékosan csak írásom hátralévő részében említek meg , hogy pl.: szomszédos országaink közül Szlovákiában nem kell vadkárt fizetni. Mondjuk úgy hogy kölcsönös teherviselés. Megjegyzem, hogy az 1950 – es években Magyarországon rendelettel a termelő kötelességévé tették a vadkár elleni védekezést.
- Nehéz igazságosnak lenni de meg kell találni azt a középutat mely során a vadászatra jogosult összhangban tud gazdálkodni a mező- és erdőgazdával. Nehéz találni nem mindenki ért egyet azzal a felvetéssel hogy a vadkár vonatkozásában számomra az esetek többségében talán az igazságos kármegosztás az 50%-50%-os arány lenne. Ilyen szabályozás mellett talán mindenki jobban elgondolkodna hogy milyen figyelmet szentel a megelőzésre, valamint az együttműködésre. Már korábban is többször említettem írásaimban, hogy a régi világban és a mai időben is a rendes ingatlan tulajdonos körbekerítette portáját., védte értékét egyetlen házával. Nonszensz hogy a mai korban milliós nagyságrendű értéket képviselő gyümölcsstelepitést nem kerítenek körbe, és talán egy vadgazdálkodó egység életét teszi tönkre, az ott keletkezett vadkár. Már a tulajdonjog is kötelezettséget ró az emberre de ha azt nem teszi meg valaki miért lássa kárát annak más.

„ Feltétlenül újragondolandó a vad által és a vadban okozott károk kérdésköre. A jelenlegi 5 % helyett, legalább 20 %-ra emelni azon kármennyiséget, amelyet a földhasználónak kell viselnie. A fentiekben írt javaslatból, véleményünk szerint, önállóan meg kellene vizsgálni azt, hogy lehet-e, és ha igen, hány százalékra emelni azon kármennyiséget, amelyet a földhasználónak kell viselnie.

A javaslatok szerint a kiváltás, mint a kárért felelősség alapja ugyanakkor elhagyandó, mert csak számos félreértés forrása. Egyértelmű bírói gyakorlat csak egyértelmű jogi előírástól várható. Elfogadhatatlan az a gyakorlat, hogy az autópályákon bekövetkező vad és gépjármű összeütközések – mint a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül keletkezett károk – felelősségét sok bíróság automatikusan – a kiváltásra hivatkozva – a vadászatra jogosultra terheli, holott az autópálya létesítője és fenntartója köteles olyan kerítést létesíteni, amely céljának megfelelően távol tartja az úttól a vadon élő és az elkóborolt háziállatokat. Megmagyarázhatatlan továbbá az az új gyakorlat, amely szerint az autópályákon vadveszélyre figyelmeztető táblákat lehet egyre gyakrabban találni, mert ilyen tábla esetében kérdés, hogy milyen magatartást kell az autósoknak tanúsítania, milyen sebességgel haladhat, stb.”

„ Pontosítandó a Vtv. 78. § (4) bekezdése, melynek értelmében a vadászatra jogosult a vasút létesítőjénél, fenntartójánál megfelelő védelmi berendezések létesítését, illetőleg vasúti jelzések elhelyezését kezdeményezheti a mező- és erdőgazdálkodáson kívül okozott károk megelőzése érdekében. Nem lehet tudni, milyen vasúti jelzések elhelyezésével lehet megelőzni, hogy egy állat ne kerülhessen a sínekre, illetve hogyan kell közlekedni a vasútnak ahhoz, hogy az ilyen véletlen eseményeket megelőzhesse. Védelmi berendezés csak megfelelő kerítés lehet, melyre a vasútnak nyilván nincs anyagi forrása, a jogosult viszont szintén nem tudja ennek költségét fedezni. Ha az autópálya üzemeltetője díjat szed azért, hogy a közút a balesetmentes közlekedésre alkalmas legyen, ezért kerítést épít, úgy a vasút üzemeltetője pedig gondoskodik a megfelelő védelmi berendezésekről a saját költségén, miután szolgáltatásáért szintén díjat szed. Amennyiben erre nincs lehetősége, úgy kössön biztosítást, de a vétlen jogosulttól ne követelhesen emiatt kártérítést.”

Az előző két pontban leírt javaslatokkal teljes mértékben egyetértve, további javaslatként szabályozni, és konkretizálni szükséges a vadkárszakértők nyilvántartását, eljárási költségét és a kármegállapítás módjainak egységesítését valamint az igazságügyi kárszakértők és „egyszerű mezei vadkárbecslők” közötti különbségek mérséklését. A félreértések elkerülése végett a keletkezett kár értékének egységes évenkénti tőzsdei ár növény fajonkénti megállapítását, ugyanakkor kötelezően alkalmazandó művelési költség normákat.

Nagy problémát okoz, hogy a felek egyezségének hiányában évekig tartó bírósági eljárás keretében sikerül csak döntést hozni valamint lezárni a vadkárból keletkezett vitás ügyet. Ezzel az eljárással sokszor a mezőgazda de számos esetben a vadgazda gazdálkodását, működését és fennmaradását veszélyeztetjük, nem beszélve arról hogy évekkal a kár bekövetkezte után nagyon nehéz a dolgokat rekonstruálni. Ezért az adott kultúra függvényében a kárbejelentéstől számított 1 éven belülre volna szükséges a döntés határidejét maximálni. Nem beszélve a 10 éve vadgazdálkodási ciklusok utolsó évéről, amikor is a vadászatra jogosult személyében az esetleges változás miatt a kár megfizetése bizonytalan. Előforduló probléma és vitás dolog hogy nem vadászható, vagy éppen védett állat okoz vadkárt ennek a tényét és megoldását is tisztázni volna érdemes.

Amennyiben a jegyzői kirendelés vonatkozásában nincs egyezség a vadászati hatóság jogkörének keretén belül hatósági kárszakértő kirendelése, mely az eljárás menetét gyorsíthatná fel.

Mindezeket és még sok más gondolatot mely a témával kapcsolatos csak gondolatébresztőnek szántam, mert csak így tudjuk közösen a vadkár problémáját kezelni minden gazdálkodó és termelő részére elfogadható módon az elmúlt 16 év tapasztalata alapján mely az 1996. évi LV. törvény megalkotásától eltelt.

- Megfontolni gondolkodni
- Leülni és megbeszélni
- Közösen megoldani
- Együtt fenntartani

Gazdász-, madarász erdész és vadászbarátsággal:

Orosz Zoltán
Vadgazdálkodási szakmérnök